

Ministerul Educației

Ordinul nr. 6000/2021 privind aprobarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație (MATE), a Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) Primar, precum și a metodologiilor de implementare și utilizare a modulelor informatice MATE și, respectiv, MATE Primar pentru prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii

În vigoare de la 30 decembrie 2021

Consolidarea din data de **04 mai 2023** are la bază [publicarea din Monitorul Oficial, Partea I nr. 1252 din 30 decembrie 2021](#)

Include modificările aduse prin următoarele acte: Ordin [6447/2022](#).

Ultimul amendament în 30 ianuarie 2023.

[30/01/2023](#) - titlul document a fost [modificat](#) prin Ordin [6447/2022](#)

Având în vedere:

- art. 94 alin. (2) [lit. a](#)), c), s) și w) din Legea educației naționale [nr. 1/2011](#), cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ministrului educației și cercetării [nr. 5.447/2020](#) privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, cu modificările și completările ulterioare;
- Proiectul cu titlul "Dezvoltarea unui sistem integrat de prevenire, intervenție și compensare pentru a crește participarea școlară", finanțat prin Serviciul de Sprijin pentru Reforme Structurale din cadrul Comisiei Europene, Contract CE nr. SRSS/S2018/063, în temeiul art. 13 [alin. \(3\)](#) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările ulterioare, ministrul educației emite prezentul ordin.

Art. 1. - Se aprobă Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE), prevăzut în anexa [nr. 1](#), care face parte integrată din prezentul ordin.

Art. 1¹. - [30/01/2023](#) - Art. 1¹ . - a fost introdus prin Ordin [6447/2022](#). Se aprobă Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) Primar, prevăzut în anexa nr. 3, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. - Se aprobă Metodologia de implementare și utilizare a modulului informatic MATE pentru prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prevăzut în anexa [nr. 2](#), care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2¹. - [30/01/2023](#) - Art. 2¹ . - a fost introdus prin Ordin [6447/2022](#). Se aprobă Metodologia de implementare și utilizare a modulului informatic MATE Primar pentru prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prevăzută în anexa nr. 4, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 3. - 30/01/2023 - Art. 3. - a fost modificat prin Ordin 6447/2022 Toate unitățile de învățământ care au nivelurile de învățământ primar și/sau gimnazial vor utiliza modulul informatic MATE în scopul colectării datelor privind identificarea riscurilor de părăsire timpurie a școlii.

Art. 4. - Direcția generală învățământ preuniversitar, Direcția generală pentru implementarea proiectului "România Educată", Direcția generală management resurse umane și rețea școlară, Direcția generală minorități și relația cu Parlamentul, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 5. - Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul educației,
Gigel Paraschiv,
secretar de stat

București, 30 decembrie 2021.

Nr. 6.000.

ANEXA Nr. 1

Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE)

Părăsirea Timpurie a Școlii (PTȘ) este un fenomen complex declanșat de un ansamblu de cauze asociate cu diverși factori de risc, de la contexte individuale și familiale și medii socio-economice până la factori culturali și sociali. Ministerul Educației (ME) a selectat reducerea PTȘ drept cea mai importantă prioritate la nivel de politici, care necesită aprofundare la nivelul programelor și completare cu politici adecvate pentru a combate PTȘ prin măsuri preventive mai eficiente și mecanisme care să vizeze elevii în situație de risc. Instituirea unui Mecanism de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) pentru reducerea PTȘ a reprezentat una dintre principalele măsuri stipulate în Strategia Națională de reducere a PTȘ.

În acest context, MATE reprezintă un cadru instituțional și procedural bazat pe un set de instrumente care permite Ministerului Educației, inspectoratelor școlare și școlilor să identifice elevii în risc de abandon sau părăsire timpurie, cu nevoi specifice și sa-i sprijine corespunzător și la momentul oportun pentru parcurgerea și finalizarea cu succes a studiilor, pe baza unor semnale timpurii înregistrare în sistemul de date.

Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație a fost realizat în cadrul a două proiecte privind "Dezvoltarea unui sistem de avertizare privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România" și pilotarea din cadrul proiectului cu titlul "Dezvoltarea unui sistem integrat de prevenire, intervenție și compensare pentru a crește participarea școlară", beneficiar Ministerul Educației, finanțat prin Serviciul de Sprijin pentru Reforme Structurale din cadrul Comisiei Europene, Contract CE Nr. SRSS/S2018/063 și CE 20R023/2020, cu expertiza tehnică a Băncii Mondiale. Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație a fost pilotat prin activități educaționale în 11 unități de învățământ, activități de formare și informare în unități de învățământ pilot și au fost colectate date prin modulul informatic MATE în 467 unități de învățământ din 10 județe cu risc ridicat de părăsire timpurie a școlii.

Termenii cheie și instrumentele utilizate în cadrul MATE

Definiții PTȘ și abandon școlar

- PTȘ - este un indicator definit la nivelul Uniunii Europene (UE) ca procentul tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, care au finalizat cel mult ciclul secundar inferior (respectiv clasa a VIII-a) și care nu mai urmează nicio altă formă de educație sau formare profesională.
- Abandonul școlar este un indicator calculat de ME pe baza datelor oficiale de la Institutul Național de Statistică (INS) ca diferența dintre numărul de elevi înscriși la începutul unui an școlar și numărul de elevi la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca procent din numărul elevilor înscriși la începutul anului.

Instrumentele MATE aplicate în pilotul MATE

- SASAT (Instrument de Evaluare a Succesului Școlar) este un instrument care permite școlilor să colecteze informații printr-un sondaj aplicat elevilor cu privire la sprijinul parental, emoțional și școlar, sprijinul din partea profesorilor, sentimentul de apartenență la școală, mediul din clasă, comportament școlar și aspirațiile și planurile de viitor ale elevilor. Acest instrument a fost elaborat în cadrul proiectului RESL.eu pentru reducerea PTȘ în Europa și pe baza unei cercetări aprofundate la care au participat mai multe țări europene (Polonia, Belgia, Marea Britanie, Portugalia, Suedia, Olanda, Spania, Ungaria și Austria).
- Fișa de Observare MATE reprezintă un instrument aplicat de diriginți pentru a identifica elevii aflați în situație de risc pe baza datelor legate de prezență, note, repetenție și comportament.
- Observatorul Școlii reprezintă lista elevilor în risc de abandon sau PTȘ, care este validată de directorul școlii împreună cu diriginții.
- Dosarul de Caz este un fișier generat automat în Modulul informatic MATE, după validarea Observatorului Școlii, pentru fiecare elev identificat ca fiind în situație de risc.
- Fișa de Evaluare MATE este un formular completat de diriginți cu cele mai recente date și informații despre situația familială a elevului, condițiile de locuire, nivelul de educație al părinților, relația cu colegii și profesorii/personalul din școală, dificultăți de învățare/dizabilitate, etc.
- Planul de Servicii Educaționale reprezintă o listă de activități specifice pentru fiecare elev în risc de abandon/PTȘ ca, de ex.: lecții remediale, sesiuni de consiliere psihologică și în carieră, profesori de sprijin, consilierea părinților și/sau educație parentală; activități extracurriculare, implicarea resurselor comunității (mediator, asistent social, voluntar, ONG-uri).

În contextul actualei pandemii COVID, MATE a devenit din ce în ce mai important și mai relevant, pentru a veni în întâmpinarea numărului tot mai mare de elevi și copii vulnerabili, aflați în situație de risc de a părăsi școala. Această perioadă de pandemie a fost caracterizată de întreruperi prelungite ale procesului de învățământ, care au afectat mulți elevi. Elevii dezavantajați din punct de vedere al educației și sau/al statutului socio-economic, care au acumulat decalaje de învățare, au fost cei care în mod special nu s-au adaptat strategiilor de învățare prin intermediul tehnologiei și al internetului, crescând și mai mult numărul celor deja expuși riscului de PTȘ.

MATE oferă un cadru coerent și unitar pentru detectarea, identificarea și luarea în evidență timpurie a elevilor în situație de risc de PTȘ. Acest cadru se bazează pe colectarea în timp reala datelor cu privire la semnele timpurii - performanță academică scăzută, repetarea clasei, absențe, comportament școlar inadecvat - care permit personalului școlii și factorilor de decizie de la nivel județean și central să coordoneze, să planifice și să pună în aplicare măsuri adecvate și imediate pentru a atenua riscurile și problemele identificate la nivelul elevilor, al clasei și al școlii. O astfel de abordare integrată la toate nivelurile va permite o monitorizare atentă și ajustări realizate în timp util pentru a atinge obiectivul României privind rata de PTȘ și pentru alinierea la nivelurile medii corespunzătoare ale UE.

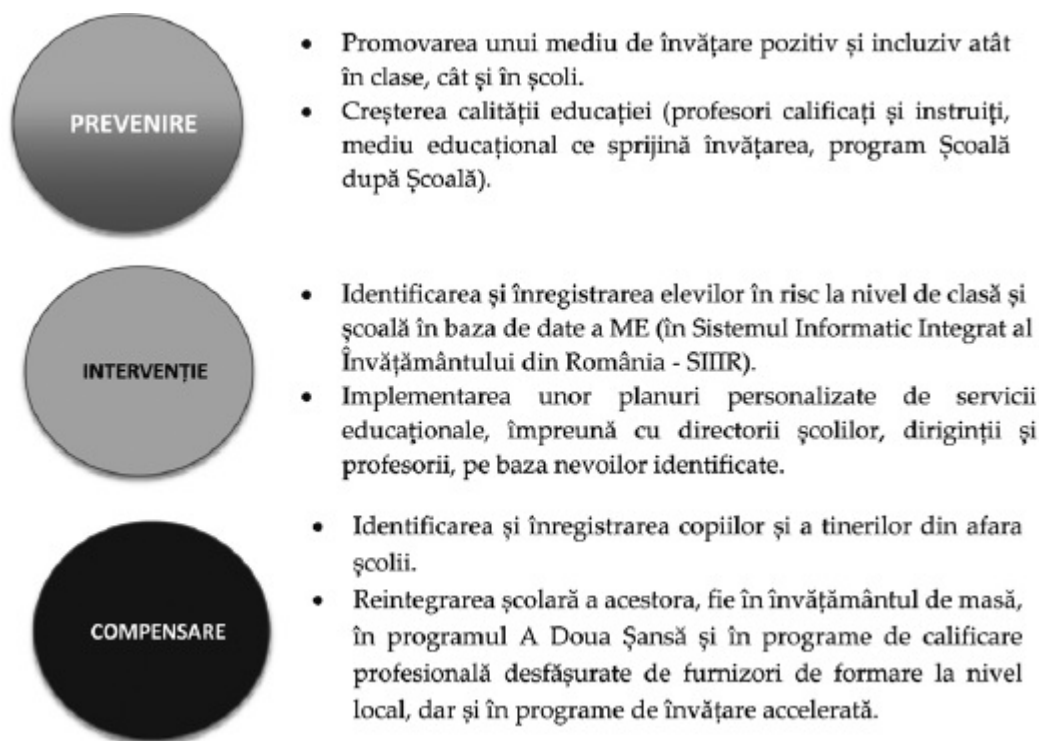
MATE se adresează celor mai vulnerabili copii din țară, în special celor care locuiesc în zone rurale/urbane mici și marginalizate; copiilor cu nevoi educaționale

speciale (CES) sau cu dizabilități; copiilor romi; și copiilor aflați în pericol de excluziune socială din cauza sărăciei, a lipsei locuințelor, a familiilor monoparentale, a părinților analfabeți și a altor riscuri sociale.

Intervențiile MATE vizează elevii de gimnaziu (clasele V - VIII), deoarece riscul de abandon școlar este mai mare în învățământul gimnazial, în special în clasa a V-a, anul de tranziție de la ciclul primar la cel gimnazial. MATE vizează următoarele grupuri: (1) elevii cu risc de abandon școlar și de PTȘ; (2) copiii de vârstă școlară (6-17 ani) care nu au fost înscriși niciodată la școală; (3) copiii de vârstă școlară (6-17 ani) care părăsesc timpuriu școala; și (4) tinerii cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani, inclusiv copiii migranți, care au absolvit cel mult învățământul secundar inferior (echivalentul clasei a VIII-a) și nu s-au înscris în nicio altă formă de educație sau de formare profesională.

Ținând cont de cele mai bune practici atât la nivel european, cât și la nivel național privind prevenirea și reducerea PTȘ, MATE promovează o abordare cuprinzătoare și multinivel pentru reducerea ratei de PTȘ. MATE constă în măsuri de prevenire, intervenție și compensare și în acțiuni la nivelul școlii pentru prevenirea și atenuarea ratei de PTȘ. Astfel, MATE identifică timpuriu elevii aflați în risc de abandon școlar și acționează pentru asigurarea unui climat pozitiv în școli dar și corectează și compensează abandonul școlar, sprijinind reîntoarcerea în sistem a copiilor și tinerilor care sunt în afara școlii.

Componentele MATE

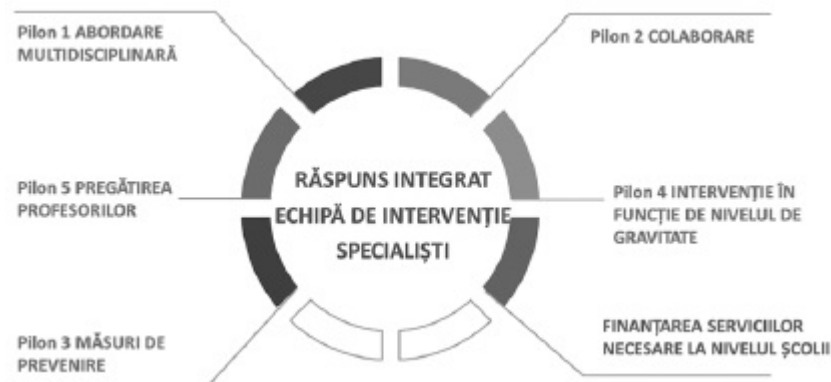

Abordarea pe mai multe niveluri permite personalului școlii să răspundă mai bine diferitelor nevoi ale elevilor într-un mod mai adecvat și mai informat. În cadrul MATE, personalul școlii este încurajat să conceapă și să desfășoare activități de prevenire a abandonului școlar prin crearea unui climat școlar pozitiv și incluziv,

care va crește motivația elevilor de a învăța și de a rămâne la școală. Măsurile MATE sunt structurate pe patru niveluri de urgență, în funcție de gravitatea situației, pe baza unei evaluări prealabile a factorilor de risc, efectuate de către diriginți în cazul fiecărui elev identificat ca fiind expus riscului de PTȘ.

Abordarea MATE ca răspuns la cauzele care determină PTȘ și abandonul școlar se bazează pe cinci piloni: (1) o abordare multidisciplinară, (2) colaborarea între instituții din diferite sectoare și niveluri, (3) măsuri la nivelul școlii pentru a îmbunătăți calitatea educației și climatul școlar, (4) intervenții în funcție de diferitele nivele de gravitate și (5) cursuri de formare destinate profesorilor.

Cei cinci piloni ai răspunsului MATE la nivel de elev/copil

Sursa: Echipa Băncii Mondiale, 2020

Abordarea MATE pe mai multe niveluri

Nivelul 1 cuprinde măsuri de prevenire care vizează creșterea calității educației și îmbunătățirea climatului școlar, de care beneficiază toți elevii. Măsurile și acțiunile de prevenire sunt puse în aplicare de cadrele didactice în sălile de clasă, sub îndrumarea directorului școlii. Activitățile relevante pot include utilizarea unor tehnici de învățare activă și incluzivă pentru a crește motivația elevilor, a dezvolta relațiile de colaborare cu părinții sau tutorii legali și a implica elevii în activități extrașcolare și extra curriculare pentru a-și dezvolta abilitățile socio-emoționale.

Nivelurile 2 și 3 vizează acei elevi identificați cu risc de PTȘ, pentru care personalul școlii trebuie să planifice un set de intervenții diferite și complementare pentru a aborda diferitele combinații de factori de risc și motivele care stau la baza acestora. Lista activităților din cadrul acestor două niveluri poate fi foarte diversă, cum ar fi consilierea și terapia, orele remediale sau întâlnirile regulate cu familia, toate acestea putând fi implementate simultan în funcție de situația și de nevoile elevilor.

Nivelul 4 vizează măsuri ce se aplică elevilor care cumulează mai mulți factori de risc, inclusiv comportament nepotrivit la școală generat de cauze mai profunde, ca abuzul fizic și/sau emoțional, neglijare, violență, exploatare, eventual corelate cu sărăcie extremă, lipsa locuinței sau condiții precare de locuit, probleme de sănătate, dizabilitate, cerințe educaționale speciale (CES) etc. În funcție de natura situației, implementarea anumitor măsuri presupune ca personalul școlii să colaboreze îndeaproape cu serviciile sociale care au responsabilități legale pentru a interveni în situațiile respective, de exemplu în cazurile de abuz asupra copiilor, de exploatare, de violență, de sărăcie extremă sau în alte situații similare.

Indicele de Evaluare a Vulnerabilității Școlare privind PTȘ este compus din cinci indicatori folosiți în prioritizarea și clasificarea unităților de învățământ, și ei se referă

la profesori, la eleviși la rezultatele învățării.

Cei cinci indicatori și metoda de calcul

Cod	Descrierea indicatorului privind ponderea la nivelul școlii
PTȘ. VI 1	S/T Nr. profesori suplinitori/nr. total de profesori
PTȘ. VI 2	A/E Nr. absolvenți/ nr. elevi înscriși la începutul anului ai/în clasa a VIII-a
PTȘ. VI 3	R A/E Nr. elevi repetenți și în situație de abandon școlar/nr. elevi înscriși
PTȘ.VI 4	P/T Nr. absolvenților învățământului gimnazial care participă la examen și numărul total al absolvenților învățământului gimnazial
PTȘ.VI 5	S>6/A Procentul absolvenților învățământului gimnazial care au obținut note sub 6 la evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a din totalul absolvenților învățământului gimnazial

Sursa: Echipa Băncii Mondiale, 2020

De ce au fost selectați acești indicatori?

Ponderea profesorilor suplinitori. Peste tot în lume există aceleași așteptări privind accesul la școli și la profesori buni, alfabetizarea și competențele de calcul, adică distribuția serviciilor de educație publică. Unele școli din mediul rural se pot confrunta cu provocări mai mari decât altele, deoarece aceste școli sunt izolate, astfel încât trebuie oferite salarii mai mari pentru a atrage profesori la fel de capabili sau elevii au nevoie de mai mulți profesori specializați/de sprijin pentru a ajunge la un nivel egal de învățare. Elevii cu risc de PTȘ au nevoie de un sprijin special, de ore de remediere oferite de personal calificat, de consiliere și sprijin specializat și de profesori de calitate care să predea la clasă.

Ratele de absolvire. Disparitățile în ceea ce privește accesul la educație, finalizarea studiilor și rezultatele învățării între diferite grupuri de elevi indică existența unor probleme cu privire la inechitatea din educație. Finalizarea studiilor este măsurată ca un rezultat educațional care leagă informațiile despre accesul elevilor la educație și progresul până la finalizarea lor.

Procentul de elevi repetenți și în situație de abandon școlar. În cazul în care datele arată o rată ridicată de abandon școlar și de repetenție, școala are o problemă de eficiență cu privire la gestionarea costurilor interne. Abandonul școlar crește costurile și diminuează beneficiile pentru indivizi și țări sub forma capitalului uman nerealizat. Repetenția impune costuri suplimentare la nivelul școlii prin plata unui cost unitar dublu al unui an școlar pentru fiecare repetent.

Rezultatele învățării. Diferențele în ceea ce privește rezultatele învățării pot depinde de diferențele individuale în ceea ce privește abilitățile și motivația pentru învățare, de tipul de mediu din care provine elevul și de varietatea de resurse la care elevul are acces în școală sau acasă. O mai bună identificare a școlilor și a elevilor vulnerabili ar contribui la reducerea inechității în ceea ce privește rezultatele educaționale. Într-un context de inegalitate ridicată în ceea ce privește rezultatele la învățătură, așa cum reiese din rezultatele PISA, pare necesară o abordare revizuită a identificării pentru a se asigura că elevii și școlile vulnerabile

beneficiază de resurse suplimentare care pot contribui la îmbunătățirea rezultatelor lor la învățatură.

Decalajul rural-urban. În urma aplicării Indicelui de Vulnerabilitate Școlară privind PTȘ la nivel național, în perioada de pilotare a MATE, a reieșit că în zonele rurale există de patru ori mai multe școli cu risc ridicat de PTȘ decât în zonele urbane. Cu toate acestea, ele au un număr mai mic de elevi la nivelul școlii. În zonele rurale au fost identificate 1.084 de școli cu risc ridicat de PTȘ, având aproximativ 122.000 de elevi și necesitând intervenții imediate. Astfel de școli nu dispun de resurse, cum ar fi profesori calificați, infrastructură sau fondurile necesare. În ceea ce privește numărul mediu de elevi pe școală, situația este exact opusă în mediul urban. În zonele urbane există aproximativ 50.000 de elevi în 275 de școli cu risc ridicat de PTȘ. Remedierea unor astfel de provocări complexe privind echitatea în educație ar trebui să aibă în vedere faptul că o treime dintre școlile din zonele rurale se confruntă cu un risc de PTȘ, comparativ cu doar 17% dintre școlile din zonele urbane.

Distribuția școlilor pe zone și priorități de intervenție

Zone/priorități	Școli	Elevi de gimnaziu
Rurale	2975	310 071
Ridicată	1084	121 927
Medie	1386	146 896
Scăzută	505	41 248
Urbane	1652	393 282
Ridicată	275	49 677
Medie	506	113 325
Scăzută	871	230 280
Total	4627	703 353

Sursa: Echipa Băncii Mondiale, 2020

Cunoașterea semnalelor că elevii sunt în risc de abandon și părăsire timpurie a școlii, a consecințelor acestora și a tipurilor de intervenții de răspuns, disponibile în exteriorul sau încadrul instituției, reprezintă o prioritate pentru toate școlile din România. De asemenea, implementarea activităților specifice MATE într-un context mai larg în ecosistemul educațional este esențială, deoarece abordarea are efecte nu doar în privința abandonului școlar, ci are și multiple alte beneficii: o îmbunătățire a abilităților de colectare și de utilizare a datelor pentru luarea deciziilor, o mai bună înțelegere a profilului elevilor în rândul cadrelor didactice, o îmbunătățire a culturii instituționale, un sentiment mai puternic de apartenență, un nivel mai ridicat de acceptare.

Astfel, Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație va:

- Stabili proceduri obligatorii de colectare a datelor privind grupurile în risc de PTȘ prin intermediul modulului de date MATE și de coordonare la nivel de școală, inspectorat școlar și Ministerul Educației, cu roluri și responsabilități atribuite;
- Funcționa acordând școlilor o mai mare autonomie în ceea ce privește utilizarea resurselor, responsabilitate în ceea ce privește intervențiile lor la nivel de elev, la

nivelul clasei și al școlii și rezultatele școlare și posibilitatea de evaluare în ceea ce privește monitorizarea progresului și parcursului școlar al elevilor;

- Asigura un parteneriat între școli, elevi, părinți, dar și servicii locale precum Serviciul Public de Asistență Socială (SPAS). SPAS va juca rolul cheie în sprijinul acordat elevilor care au nevoie de intervenții de nivel 3 sau 4, de acțiune în această situație la sesizarea cadrelor didactice;
- Asigura folosirea datelor din modulul MATE în procesul obișnuit de utilizare, monitorizare, raportare și evaluare în cadrul școlilor în ceea ce privește participarea și parcursul școlar al elevilor.

ANEXA Nr. 2

Metodologia de implementare și utilizare a modului informatic MATE și instrumentele MATE pentru prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii

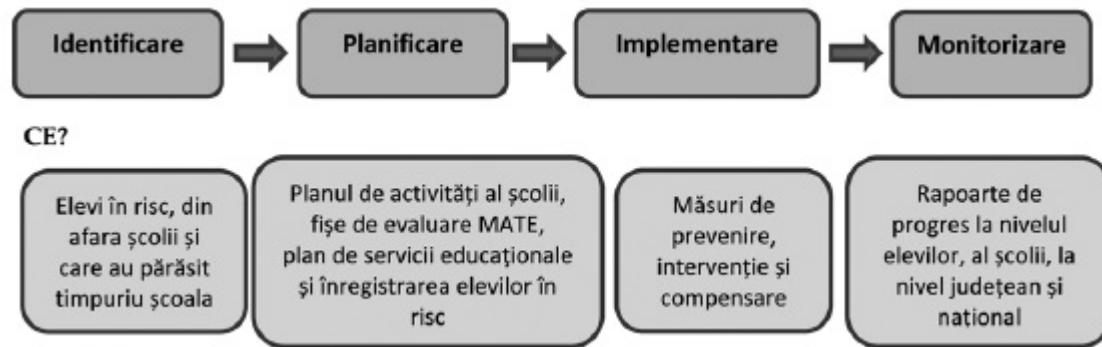
Implementarea MATE începe cu identificarea și evaluarea elevilor aflați în situații de risc, utilizând instrumentele și modulul de date MATE dezvoltat în SIIIR și este urmată de planificarea și de implementarea măsurilor adecvate pentru reducerea abandonului școlar, la nivel de școală, clasă și elevi. În același timp, școlile, inspectoratele școlare și Ministerul Educației (ME) sunt implicate în mod constant și riguros într-o activitate de monitorizare și utilizează modulul de date MATE pentru a urmări progresul elevilor aflați în situații de risc și pentru a face ajustări pe baza unor date fiabile și solide agregate la diferite niveluri și în funcție de anumite criterii.

Ministerul Educației gestionează mecanismul, pune în aplicare a MATE și coordonează relația cu părțile interesate. Unitatea MATE de la nivelul inspectoratului școlar oferă contribuții pentru activitățile de monitorizare și de raportare, recomandări și revizuirii ale planificării și supravegherii activităților, acordă sprijin școlilor. Acestea furnizează semestrial Rapoarte operaționale de progres sub forma unui tabel de implementare care prezintă succint progresele înregistrate în perioada respectivă, descrie eventualele dificultăți întâmpinate și măsurile luate, precum și informații privind rezultatele obținute. Unitatea de la nivel central întreprinde activități de informare și de comunicare din etapa de inițiere a MATE până la implementare, pentru a asigura sinergia rețelelor județene de sprijin și colaborarea cu școlile. Personalul desemnat să desfășoare activitățile este format din profesioniști cu experiență valoroasă pe plan local, în fiecare dintre următoarele domenii: managementul proiectului, predarea și observarea la clasă, servicii de consiliere, competențe socio-emoționale, sistem informatic de management educațional, analiza datelor și redactarea rapoartelor, servicii sociale și expertiză comunitară.

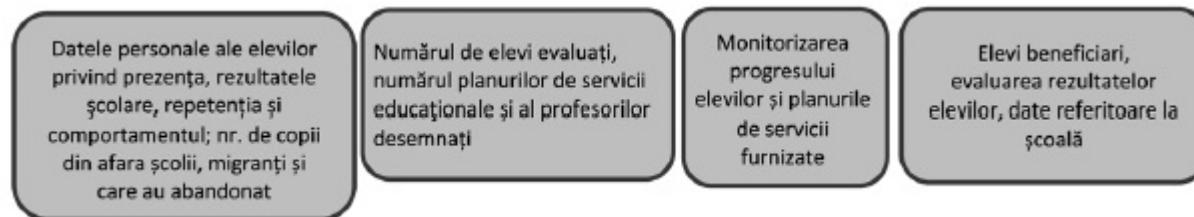
Metodologia de colectare a datelor urmează etapele din planul de acțiune MATE propus. Planul grupează activitățile pe componentele de prevenire, intervenție și compensare în patru etape -identificare, planificare, implementare și monitorizare. Fiecare etapă are un set de activități cărora s-a atribuit un instrument pentru colectarea datelor și include rolurile și responsabilitățile la diferite niveluri, precum și un proces de raportare sau de agregare ulterioară. Măsurile și intervențiile din cadrul MATE vizează elevii de gimnaziu (clasele V-VIII) și școlile de la acest nivel (ciclu).

În prezent, ME utilizează SIIIR pentru colectarea, validarea și analizarea tuturor datelor pentru sistemul de învățământ preuniversitar. Baza de date SIIIR înregistrează datele privind elevii, rețeaua și infrastructura școlară, personalul școlii și evaluările naționale.

Cadrul metodologiei de colectare a datelor

DATE CARE URMEAZĂ SĂ FIE COLECTATE

Implementarea MATE se ghidează după un plan de acțiune care include pașii menționați mai sus și activitățile asociate, responsabilitățile, calendarul și legăturile clare dintre acțiunile și instrumentele utilizate pentru colectarea în timp real a datelor și a informațiilor despre elevii în situații de risc. Planul de acțiune se adresează direct direcțiilor relevante din cadrul ME și inspectoratelor școlare responsabile de îndrumarea, sprijinirea, monitorizarea și evaluarea implementării MATE și a personalului de conducere a școlii responsabil de implementarea MATE. Punerea în aplicare a planului de acțiune privind MATE urmează o serie de patru etape, după cum sunt descrise mai jos.

Etapa #1: Identificarea elevilor în situație de risc de PTȘ și evaluarea acestuia pe baza instrumentelor MATE detaliate ulterior în acest raport. Datele și informațiile colectate prin intermediul fișelor de observare și de evaluare sunt introduse în modulul de date MATE din SIIIR, oferind astfel personalului școlii o imagine exactă și clară la nivel instituțional a elevilor expuși riscului de abandon școlar, precum și a semnelor de avertizare timpurie asociate și a factorilor declanșatori.

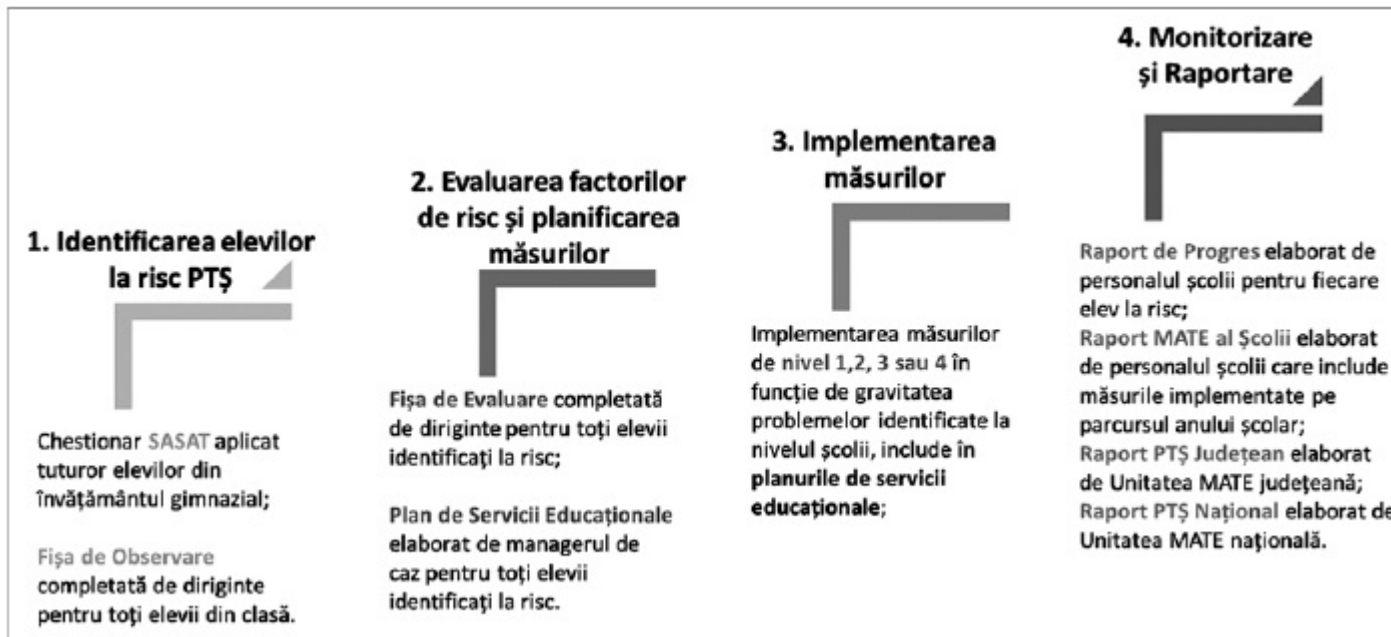
Etapa #2: Planificarea măsurilor de prevenire (nivelul 1) și de intervenție (nivelurile 2, 3 și 4) pe baza datelor colectate cu privire la elevii aflați în situații de risc la începutul anului școlar. Diriginții evaluează riscurile pe baza acestei liste și apoi încep planificarea intervențiilor.

Etapa #3: Implementarea activităților de prevenire prin intermediul intervențiilor la nivelul clasei și al școlii, prevăzute în planurile educaționale de intervenție.

Etapa #4: Monitorizarea progresului pe baza datelor înregistrate în modulul MATE din SIIIR și efectuarea unor modificări ale intervențiilor în timp util. Modulul MATE din SIIIR permite utilizatorilor de la nivelul școlii, inspectoratelor școlare și de la Nivelul Ministerului Educației să monitorizeze activitățile MATE, să urmărească progresul și să facă ajustări pe baza unor date individuale fiabile și solide, agregate la diferite niveluri și în funcție de criterii diferite. MATE este coordonat la nivel național de o unitate centrală din ME, iar unitățile județene funcționează în cadrul inspectoratelor școlare.

MATE este însoțit și de un set de instrumente care conține toate instrumentele necesare, cum ar fi un chestionar, o fișă de observare, fișe de evaluare și recomandări specifice privind punerea în aplicare.

Etapele și instrumentele MATE

Planul de acțiune MATE reglementează procesul instituțional și operațional necesar pentru implementarea unui sistem eficace de avertizare timpurie și de colectare a datelor pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii. Planul de acțiune multianual pentru implementarea mecanismului include elemente-cheie, cum ar fi activitățile, responsabilitățile, calendarul, legăturile clare dintre acțiunile propuse și instrumentele utilizate. Planul de acțiune grupează activitățile din cadrul componentelor de prevenire, intervenție și compensare în patru etape: identificare, evaluare și planificare, implementare și monitorizare. Activitățile sunt prezentate într-o secvență logică, menționându-se instrumentele utilizate în fiecare etapă și la fiecare nivel de intervenție. Având în vedere că nu există deocamdată în SIIIR catalogul electronic, cadrele didactice introduc în modulul MATE rata prezenței la clasă și media generală a notelor, pe baza instrucțiunilor primite.

Modulul informatic MATE dezvoltat ca parte integrantă a SIIIR are un manual ce conține o descriere detaliată a specificațiilor funcționale generale, rolurile atribuite pentru utilizatorii de la nivelul unităților școlare, inspectoratelor școlare și Ministerului Educației. Modulul MATE permite înregistrarea datelor legate de identificarea inițială în timp real a elevilor aflați în situație de risc pe baza a cinci indicatori legați de rezultatele școlare, absenteism, repetenție și comportament școlar inadecvat. Elevii care sunt evaluați cu "da" la unul dintre cei cinci indicatori sunt înregistrați în Observatorul școlar și evaluați pe baza a 24 de indicatori de risc care se referă la familie, elev, comunitate și școală, rezultând un scor general. Pentru acești elevi se întocmește un dosar unde sunt monitorizați individual și primesc planuri de intervenție stabilite de către diriginți în comun acord cu directorii. Dirigințele clasei, împreună cu personalul administrativ al școlii, coordonat de director, este

responsabil de colectarea datelor, de introducerea datelor în modulul MATE și de utilizarea, monitorizarea și raportarea seturilor de date ale elevilor aflați în situații de risc.

Toate resursele și informațiile cu privire la MATE sunt încărcate site-ul <https://mate.edu.ro/>, care facilitează implementarea programului național.

Diriginții încep cu introducerea de date în Fișa de Observare MATE pentru toți elevii pentru a efectua primul screening al elevilor în situație de risc. Diriginții claselor V - VIII - completează răspunsurile la 5 întrebări legate de prezență, rezultatele școlare, repetenție și istoricul sancțiunilor aplicate elevilor.

Acest instrument permite școlilor să identifice elevii în risc de abandon școlar. Se consideră în risc de abandon școlar elevul care îndeplinește cel puțin unul dintre cei cinci indicatori menționați în Fișa de observare MATE. După ce toți diriginții au completat Fișa de observare pentru toți elevii din clasa lor, aceștia urmează procesul descris mai jos și introduc elevii în risc în Observatorul Școlii. După aprobarea acestuia, dosarele de caz sunt deschise automat pentru elevii care prezintă cel puțin un risc asociat în fișa de observare.

Indicatorii/Factorii de risc incluși în Fișa de observare MATE

Indicatorii/Factori de risc PTȘ			Sursa de date	Anul de referință
1. Elevul are o prezență scăzută la școală = elevul are peste 20 de absențe nemotivate/lună	Da	Nu	Catalogul școlar pe suport de hârtie	Anul școlar curent
2. Elevul are performanțe academice scăzute: a) Elevul are note sub 6,5 la limba română/matematică sau o medie generală mai mică de 6,5 sau b) Elevul a rămas corigent cel puțin la o materie sau c) Comparativ cu primul semestru, notele generale ale elevului la limba română/matematică au scăzut cu peste 2 puncte în semestrul al doilea.	Da	Nu	Catalogul școlar pe suport de hârtie	Anul școlar anterior
3. Elevul a repetat cel puțin un an	Da	Nu	Date preluate automat în modul din datele existente în SIIIR	Anii școlari anteriori
4. Elevul a repetat cel puțin doi ani	Da	Nu	Date preluate automat în modul din datele existente în SIIIR	Anii școlari anteriori
5. Elevul are un istoric școlar de sancțiuni (de exemplu, elevul a fost	Da	Nu	Catalogul școlar pe suport	Anii școlari

exmatriculat, transferat din motive disciplinare, are note scăzute la purtare etc.) sau au fost înregistrate plângeri făcute de alți elevi/profesori			de hârtie, plângeri, sesizări	anteriori
--	--	--	----------------------------------	-----------

Fișele de evaluare MATE se concentrează asupra problemelor privind factorii de risc asociați copilului, familiei, școlii și situației comunității. După completarea dosarului, fiecare diriginte completează fișa de evaluare a MATE, introducând cele mai recente date și informații legate de situația familială a elevului, de condițiile de viață, de relațiile cu colegii și profesorii/personalul școlii, de dificultățile de învățare/dizabilitate și nivelul de educație al părinților, precum și alte aspecte. Unele dintre datele și informațiile lipsă ar putea fi completate contactând asistentul social, în timp ce alte elemente necesită o discuție cu un membru al familiei/tutore legal. În fișa de evaluare se calculează un scor de risc care cuprinde procentul de indicatori de risc cu un răspuns "da" în raport cu numărul total de indicatori de risc. Rezultatele analizei datelor privind factorii de risc evaluați la nivelul elevilor arată o pondere ridicată a elevilor care se confruntă cu dificultăți socio-economice semnificative - sărăcie, condiții de trai precare, familii dezorganizate, sarcini timpurii, care sunt mai răspândite în rândul elevilor din mediul rural și din comunitățile marginalizate, de exemplu, în comunitățile de rromi.

După ce fiecare diriginte a evaluat factorii de risc și a completat datele în modulul MATE din SIIR, următorul pas este elaborarea și aplicarea Planului de servicii educaționale, care include activități dedicate pentru fiecare elev aflat în situație de risc, cum ar fi lecții remediale, sesiuni de consiliere și orientare profesională, consiliere și/sau educație parentală, precum și implicarea resurselor comunitare (mediator școlar/sanitar?, asistent social, voluntari, ONG-uri). Planul de servicii educaționale este completat de activitățile la nivelul școlii și al clasei care vizează crearea unui climat școlar pozitiv. Cu toate acestea, indiferent de nivelul de intervenție, sunt incluse următoarele activități: punerea în aplicare a tehnicilor de învățare activă; facilitarea învățării; dezvoltarea abilităților socio-emoționale; organizarea sistemelor de mentorat și de sprijin reciproc în clasă; oferirea de meditații și de lecții remediale, a sesiunilor de terapie și de consiliere; oferirea cursurilor de educație parentală; sau oferirea de evenimente culturale.

Chestionarul SASAT este aplicat elevilor și colectează informații direct de la elevi cu privire la mai multe caracteristici care ar putea crește riscul de PTȘ, dar care nu pot fi determinate de datele administrative deja colectate de către școală. Instrumentul SASAT este conceput pentru elevii cu vârsta de 11 ani și peste această vârstă. Elevii împărtășesc percepții și opinii legate de sprijinul profesorilor, părinților, climatul școlii, violența și hărțuire, motivația pentru școală, aspirațiile și planurile de viitor.

Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar este soluția pentru implementarea MATE și a planului de acțiune bazat pe date și resurse financiare prin alocare de granturi școlilor prioritare dar și prin crearea aranjamentelor instituționale necesare implementării printr-o abordare integrată și sistemică la nivel local, regional și național.

INSTRUMENTE MATE UTILIZATE

Instrument 1. Chestionarul SASAT

Dragă elevule,

Acest chestionar are scopul de a culege opiniile tale despre școală și despre procesul de învățare. Nu există răspunsuri corecte sau greșite. Toate informațiile sunt confidențiale, așa că te încurajăm să oferi răspunsuri sincere.

La toate întrebările de mai jos, te rugăm să încercuiești un singur răspuns, cel pe care îl consideri cel mai potrivit în cazul tău. Itemii A3 și B3 lipsesc din acest

chestionar, ei fiind aplicați începând cu anul școlar 2021/22.

Încercuiește clasa în care ești

5. a 5-a A	6. a 6-a A	7. a 7-a A	8. a 8-a A
5. a 5-a B	6. a 6-a B	7. a 7-a B	8. a 8-a B
5. a 5-a C	6. a 6-a C	7. a 7-a C	8. a 8-a C
5. a 5-a D	6. a 6-a D	7. a 7-a D	8. a 8-a D
5. a 5-a E	6. a 6-a E	7. a 7-a E	8. a 8-a E
5. a 5-a F	6. a 6-a F	7. a 7-a F	8. a 8-a F
5. a 5-a G	6. a 6-a G	7. a 7-a G	8. a 8-a G
5. a 5-a H	6. a 6-a H	7. a 7-a H	8. a 8-a H
5. a 5-a I	6. a 6-a I	7. a 7-a I	8. a 8-a I
5. a 5-a J	6. a 6-a J	7. a 7-a J	8. a 8-a J
5. a 5-a K	6. a 6-a K	7. a 7-a K	8. a 8-a K
5. a 5-a L	6. a 6-a L	7. a 7-a L	8. a 8-a L

Secțiunea A:
"Tu și familia ta"

A1. Când te gândești la părinții tăi, în ce măsură ești de acord cu următoarele afirmații?

	Dezacord total	Dezacord	Nici acord, nici dezacord	Acord	Total de acord
A11 Simt că pot avea încredere să vorbesc cu părinții mei	1	2	3	4	5
A12 Dacă vorbesc cu părinții mei, simt că vor încerca să înțeleagă ce simt	1	2	3	4	5
A13 Părinții mei mă ascultă atunci când mă preocupă ceva	1	2	3	4	5
A14 Le pot cere părinților mei să mă ajute atunci când întâmpin probleme cu rezolvarea temelor	1	2	3	4	5
A15 Dacă aș avea o problemă personală sau socială, părinții mei m-ar sfătui ce să fac	1	2	3	4	5

A2. Când te gândești la părinții tăi în ce măsură ești de acord cu următoarele afirmații?

	Dezacord total	Dezacord	Nici acord, nici dezacord	Acord	Total de acord
A21 Părinții mei se asigură că îmi fac temele	1	2	3	4	5
A22 Părinții mei se asigură că merg la școală în fiecare zi	1	2	3	4	5
A23 Părinții mei mă laudă atunci când am rezultate bune la școală	1	2	3	4	5
A24 Părinții mei mă susțin pentru a avea rezultate bune la școală	1	2	3	4	5
A25 Vorbesc cu părinții mei despre viitorul meu	1	2	3	4	5
A26 Părinții mei consideră că educația este importantă pentru a avea succes în viață	1	2	3	4	5

A4. Ce așteptări au părinții tăi în privința educației tale?

A41 Nu știu; nu cred că au vreun fel de așteptări în privința educației mele

A42 Să termin 8 clase

A43 Să termin 10 clase

A44 Să termin liceul (12 clase)

A45 Să termin o școală profesională

A46 Să termin liceul (12 clase) cu diplomă de bacalaureat

A47 Să-mi continui studiile și să termin o școală postliceală sau o școală de maiștri

A48 Să-mi continui studiile și să termin studiile universitare

Secțiunea B: "La școală"

B1. Când te gândești la școala ta, în ce măsură ești de acord cu următoarele afirmații?

	Dezacord total	Dezacord	Nici acord, nici dezacord	Acord	Total de acord
B11 Cred că este o școală bună	1	2	3	4	5
B12 Simt că fac parte din această școală	1	2	3	4	5

B13 Aș recomanda și altor copii să se înscrie în această școală	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

B2. Când te gândești la studiile tale, în ce măsură ești de acord cu următoarele afirmații?

	Dezacord total	Dezacord	Nici acord, nici dezacord	Acord	Total de acord
B21 Dacă mă străduiesc să am rezultate bune la școală, voi avea mai multe șanse să obțin un loc bun de muncă.	1	2	3	4	5
B22 Dacă mă străduiesc să am rezultate bune la școală, voi avea mai multe șanse să merg la colegiu/ universitate.	1	2	3	4	5
B23 O educație bună îți oferă cele mai bune oportunități pe parcursul vieții.	1	2	3	4	5

B4. Când te gândești la profesorii tăi, în ce măsură ești de acord cu următoarele afirmații?

	Dezacord total	Dezacord	Nici acord, nici dezacord	Acord	Total de acord
B41 Simt că pot avea încredere în profesorii mei și că pot vorbi cu ei	1	2	3	4	5
B42 Cred că dacă vorbesc cu profesorii mei, ei vor încerca să înțeleagă ce simt	1	2	3	4	5
B43 Când un anumit lucru mă deranjează, profesorii mei mă ascultă	1	2	3	4	5
B44 Dacă întâmpin dificultăți în rezolvarea temelor, le pot cere ajutorul profesorilor mei	1	2	3	4	5
B45 Dacă am o problemă personală sau una socială, profesorii, consilierul sau mediatorul meu mă vor sfătui ce să fac	1	2	3	4	5

B5. Când te gândești la clasa ta, în ce măsură ești de acord cu următoarele afirmații?

În clasă . . .	Dezacord total	Dezacord	Nici acord, nici dezacord	Acord	Total de acord
B51 . . . profesorii așteaptă mult timp ca elevii să facă liniște	1	2	3	4	5
B52 . . . elevii nu ascultă ceea ce spun profesorii	1	2	3	4	5
B53 . . . este zgomot și dezordine	1	2	3	4	5

B6. În ultimele 12 luni, cât de des ai fost în vreuna dintre următoarele situații?

	Niciodată	O dată în fiecare lună de școală sau mai rar	De câteva ori în fiecare lună de școală	De câteva ori în fiecare săptămână de școală	În fiecare zi de școală
B61 Ai fost supărat că ceilalți elevi te-au poreclit, ți-au vorbit urât sau ți-au adresat jigniri (inclusiv prin telefon, prin mesaje scrise sau prin e-mail)	1	2	3	4	5
B62 Alți elevi de la școală te-au forțat să le dai bani sau lucruri personale	1	2	3	4	5
B63 Alți elevi te-au amenințat că te lovesc sau că vor folosi alte forme de violență împotriva ta	1	2	3	4	5
B64 Alți elevi te-au lovit sau au folosit alte forme de violență împotriva ta	1	2	3	4	5

Secțiunea C: "Aspirații pentru viitor"

C1. Care este cel mai înalt nivel de educație pe care îți propui să îl atingi?

C11 Nu știu; nu m-am gândit la asta

C12 Am terminat școala primară (4 clase) și nu știu dacă voi termina și gimnaziul (8 clase)

C13 Să termin 8 clase

C14 Să termin 10 clase

C15 Să termin liceul (12 clase)

C16 Să termin o școală profesională

C17 Să-mi continui studiile și să termin o școală postliceală sau o școală de maiștri

C18 Să-mi continui studiile și să termin studiile universitare

C2. Prietenii tăi apropiați și de aceeași vârstă (băieți/ fete) au aceleași planuri de viitor privind educația?

C21 Nu știu; nu m-am gândit la asta

C22 Da, au aceleași planuri

C23 Nu, ei vor să atingă un nivel de studii mai înalt spre deosebire de mine

C24 Nu, ei deja au părăsit școala

D1. Cum ți s-a părut completarea acestui chestionar?

1. Dificilă
2. Destul de dificilă
3. Ușoară
4. Nu știu/nu răspund

D2. Dacă ți s-a părut dificilă sau destul de dificilă, din ce motive?

1. Sunt cuvinte/termeni pe care nu-i cunosc sau pe care nu-i înțeleg
2. Chestionarul e prea lung
3. Citesc mai greu întrebările și durează mai mult timp să-l completez
4. Alt motiv

D3. Dacă dorești, spune-ne, ce ți-a plăcut la acest chestionar?

Secțiunile și aspectele abordate în chestionarul SASAT

Secțiunea A: "Tu și familia ta"	Elevii care primesc mai mult sprijin parental sunt mai implicați în procesul de învățare și obțin rezultate educaționale mai bune. Părinții cu așteptări mai mari se străduiesc mai mult să-și ajute copiii să aibă succes la școală, crescând în același timp încrederea elevilor în abilitățile lor și influențându-le aspirațiile educaționale.
(A1) Sprijinul parental și socio-emoțional	
(A2) Sprijin parental pentru educație	
(A4) Așteptările părinților legate de educația elevilor	
Secțiunea B: "La școală"	În general, elevii care simt că aparțin școlii lor și care consideră că educația este valoroasă sunt mult mai predispuși să accepte valorile școlare ca fiind ale lor și să se implice mai mult în diferite activități școlare, ceea ce crește șansele lor de succes în sistemul de învățământ. În cazul școlilor vulnerabile din România (cu un procent relativ ridicat de elevi romi), cercetările au arătat că bucuria de a merge la școală (perceperea școlii ca un loc în care este plăcut să mergi) este cel mai puternic factor care influențează abandonul școlar și performanța școlară.
(B1) Sentimentele elevilor de apartenență la școală	
(B2) Importanța pe care elevii o acordă educației	

(B4) Sprijinul socio-emoțional oferit elevilor de cadrele didactice	Pe de altă parte, părăsirea timpurie a școlii sau acumularea dificultăților școlare sunt adesea precedate de semnale mai puțin evidente, cum ar fi sentimentul scăzut de apartenență la școală și/sau importanța scăzută a educației.
(B5) Mediul de învățare la clasă	Cercetările au arătat că școlile care investesc în crearea unui climat școlar pozitiv și favorabil și în reducerea violenței școlare au mai mult succes în prevenirea PTȘ și a eșecului școlar.
(B6) Violența școlară	
Secțiunea C: "Aspirații de viitor"	Aspirațiile și așteptările elevilor privind educația sunt corelate pozitiv cu realizările educaționale și cu șansele de succes academic.
(C1) și (C2) Aspirațiile elevilor legate de educație	

Sursa: Jasinska-Maciazek și Tomaszewska-Pekala 2017.

Instrument 2. Fișa de evaluare MATE

<p>Informații despre elev - Partea I</p> <p>Această secțiune va fi preluată automat în baza numărului unic de identificare a elevilor în situație de risc din Observatorul Școlii. Documentul printat va include mențiunea "document de uz intern și confidențial" pentru asigurarea protecției datelor personale.</p>		
Județul:		
Comuna/orașul/municipiul (UAT):		
Școala (numele & codul de identificare):		
Numărul unic de identificare atribuit elevului în "Observatorul Școlii":		
Numele și prenumele elevului:		
Codul numeric personal de identificare al elevului (CNP):		
Genul elevului: 1. M 2. F Vârsta elevului (anii împliniți):		
Tipul de educație în care este înscris: 1. La zi; 2. Frecvență redusă; 3. A Doua Șansă		
Clasa în care se află elevul:		
<p>Informații despre elev - Partea a II-a</p> <p>Secțiunile A, B, C și D vor fi completate de către diriginte/consilier școlar/mediator școlar? pe baza informațiilor disponibile și a unei eventuale discuții cu părintele/tutorele legal. Datele și informațiile vor fi introduse în SIIIR de către responsabilul de caz desemnat de către director.</p>		

a. Unde locuiește elevul: în aceeași localitate în care se află unitatea școlară?	Da	Nu
b. Adresa exactă		
c. În aceeași gospodărie cu elevul locuiesc: Numărul total de persoane: dintre care adulți (peste 18 ani); și copii (0-17 ani):		
d. Mama se află în gospodărie	Da	Nu
e. Ultimul nivel de studii absolvite de mamă: 1. Fără studii; 2. Primare; 3. Gimnaziale; 4. Liceale; 5. Școală profesională; 6. Școală postliceală; 7. Studii superioare		
f. Tatăl se află în gospodărie	Da	Nu
g. Ultimul nivel de studii absolvite de tată: 1. Fără studii; 2. Primare; 3. Gimnaziale; 4. Liceale; 5. Școală profesională; 6. Școală postliceală; 7. Studii superioare		

Diagnoza cauzelor/factorilor de risc		
(A) Cauze/ factori de risc în relație cu sprijinul familial		
1. Familia nu își permite costurile școlare (haine, încălțăminte, materiale școlare, naveta etc.) pentru că este săracă sau are venituri foarte mici	Da	Nu
2. Părinți minori sau mamă minoră, familie monoparentală, familie reorganizată (părintele în grija căruia se află s-a recăsătorit), familie cu mai mult de 3 copii, unul sau ambii părinți sunt în afara gospodăriei; au plecat la muncă în afara localității sau în străinătate, unul sau mai mulți copii sunt separați de familie sau reintegrați în familie (după ce au fost în regim de protecție specială)	Da	Nu
3. Părinții, părintele singur sau îngrijitorul copilului din gospodărie nu acordă importanță sau au o atitudine negativă față de educația copiilor/școală	Da	Nu
4. Elevul are unul sau mai mulți frați sau surori (de 6-17 ani) care nu au fost niciodată la școală, au abandonat sau au părăsit timpuriu școala	Da	Nu
5. Copilul nu are condiții minime pentru a putea învăța acasă	Da	Nu
(B) Factori de risc legați de situația copilului		
6. Elevul are dizabilități (cu certificat în grad de handicap) sau cerințe educaționale speciale - CES (cu certificat de orientare școlară și profesională)	Da	Nu
7. Elevul are dificultăți de învățare, fără certificat în grad de handicap/ orientare școlară (de ex. învață	Da	Nu

greu legătura între litere și sunete; nu poate citi sau face greșeli mari de citire sau pronunție; învață încet abilități noi; întâmpină dificultăți privind planificarea și organizarea timpului și/sau învățarea alfabetului, etc.)		
8. În ultimul an, elevul a fost plecat din țară sau din localitate o dată sau de mai multe ori pentru o perioadă mai mare de 3 luni, în afara vacanței de vară	Da	Nu
9. Elevul stă în gazdă sau la internat	Da	Nu
10. Elevul/eleva este căsătorit/ă, are un copil sau eleva este însărcinată	Da	Nu
11. Lipsa interesului sau aspirațiilor elevului cu privire la educație	Da	Nu
(C) Cauze/ factori de risc în relație cu mediul școlar		
12. Elevul este discriminat, este victima unui conflict sau a unei hărțuiri	Da	Nu
13. Violența școlară (elevul a fost implicat în conflicte create de el sau de alți elevi)	Da	Nu
14. Relații tensionate cu unele cadre didactice, colegi de clasă	Da	Nu
(D) Cauze/ factori de risc în relație cu comunitatea		
15. Elevul locuiește într-o zonă marginalizată sau într-o comunitate aflată în evidența sistemului de protecție specială a copilului	Da	Nu
16. Elevul locuiește într-un sat/într-o zonă de unde naveta spre și dinspre școală este dificilă sau imposibil de făcut în anumite perioade	Da	Nu
Alte observații, comentarii:		

Instrument 3. Chestionar privind nevoile de formare ale cadrului didactic pentru punerea în aplicare a mecanismului MATE

Vă invităm să completați în acest chestionar nevoile dumneavoastră de formare relevante pentru punerea în aplicare a mecanismului MATE. Vom folosi rezultatele acestui chestionar pentru planificarea și dezvoltarea modulelor de formare online pe teme identificate pentru a vă oferi sprijin în implementarea mecanismului MATE.

Vă mulțumim!

1. La ce școală predați?

2. Ce activități realizați pentru a sprijini copiii expuși riscului de abandon școlar?

.....

3. Care sunt proiectele și programele pe care le implementează școala dumneavoastră pentru a sprijini copiii expuși riscului de abandon școlar?

.....

4. Când ați urmat ultimul curs de formare continuă și care a fost tema acestuia?

.....

5. La câte cursuri de dezvoltare profesională ați participat în ultimii 5 ani?

a) Niciunul

b) 1-3

c) 4-6

d) 7-10

e) Peste 10

6. Cu ce probleme vă confrunțați în activitatea dumneavoastră profesională?

.....

7. Care sunt domeniile în care considerați că ați avea nevoie de pregătire și dezvoltare profesională?

.....

8. Care dintre următoarele subiecte sunt de interes pentru dvs., pentru a urma un curs de formare (max. 3 opțiuni)?

Metodologia și principiile MATE;

Părăsirea timpurie a școlii și provocările asociate acesteia;

Echitate, incluziune și diversitate în școală;

Conceperea experiențelor de învățare individualizate;

Educația remedială;

Abilități socio-emoționale;

Competențe specifice învățării la distanță;

Sprijin pentru consiliere și management;

Învățare accelerată

Instrument 4. Formular privind profilul școlii

PROFILUL ȘCOLII

• DATE DE IDENTIFICARE

Denumirea școlii:

Adresa:

Numele și prenumele directorului școlii:

Echipa de proiect MATE la nivelul școlii:

Numele persoanei care a completat formularul:

• CARACTERISTICILE ELEVILOR

○ Numărul total al elevilor este:

○ Elevii sunt distribuiți astfel:

Clasele	Numărul de clase	Numărul total de elevi
1		
a 2-a		
a 3-a		
a 4-a		
a 5-a		
a 6-a		
a 7-a		
a 8-a		

○ Distribuirea elevilor:

a. În mediul rural%

b. În mediul urban%

○ În cadrul școlii există clase în care se organizează predarea simultană?

a. Da, în învățământul primar

b. Da, în învățământul gimnazial

c. Nu

○ Distribuția etnică a elevilor este după cum urmează:

Nivelul	Români(%)	Rromi (%)	Maghiari (%)	Alte etnii (%)
Învățământul primar				
Învățământul gimnazial				

○ Numărul elevilor cu următoarele caracteristici:

Nivelul	elevi cu cerințe educaționale speciale	elevi care reprezintă cazuri sociale integrate	elevi cu probleme medicale	elevi înscriși în programul "A Doua Șansă" (după caz)
Învățământul primar				
Învățământul gimnazial				

○ Ponderea pe clase a elevilor care au putut participa la orele de predare prin intermediul tehnologiei și a internetului (online) în perioada de distanțare socială.

Clasele	Procentul total al elevilor care au participat la orele online
1	
a 2-a	
a 3-a	
a 4-a	
a 5-a	
a 6-a	
a 7-a	
a 8-a	

○ În cazul în care au fost elevi care nu au participat, aceasta s-a datorat următoarelor motive:

.....

• PROFESORII ȘI PERSONALUL AUXILIAR

○ Numărul total de profesori este

○ Profesorii sunt distribuiți după cum urmează:

Nivel	profesori titulari	profesori suplinitori	profesori calificați	profesori necalificați
Învățământul primar				
Învățământul gimnazial				

○ Distribuția studiilor profesorilor este următoarea:

Nivel	Studii liceale	Studii universitare de Licență	Studii universitare de Masterat	Studii doctorale
Învățământul primar				
Învățământul gimnazial				

○ În ultimul an, profesorii au participat la cursuri de formare, astfel:

Nivel	Nu au participat (%)	Între 1 și 3 cursuri (%)	Între 4 și 6 cursuri (%)	La peste 6 cursuri (%)
Învățământul primar				

Învățământul gimnazial				
---------------------------	--	--	--	--

○ % dintre cursurile la care au participat cadrele didactice au abordat subiecte legate de managementul abandonului școlar și de facilitarea incluziunii.

• **INFRASTRUCTURA ȘI RESURSELE MATERIALE ALE ȘCOLII**

○ Școala este dotată cu un număr de săli de clasă.

○ Școala dispune de următoarele facilități (care urmează să fie completate cu DA sau NU)

Cabinet medical	Sală pentru cursurile de formare a profesorilor	Sală de sport	Toaletă în interior	Laborator de informatică
Zone de joacă și relaxare pentru elevi	Spații destinate clubului elevilor	Imprimantă pentru profesori	Resurse pentru activitățile profesorilor (hârtie, creioane etc.)	Videoproiectoare în sala de clasă

• **REZULTATELE ȘCOLARE ȘI NIVELUL DE PARTICIPARE**

○ Rata abandonului școlar pe niveluri de învățământ:

a. Învățământul primar -

b. Învățământul gimnazial -

c. General -

○ Numărul de elevi care repetă clasa din anul precedent

Clasele	Numărul de elevi
1	
a 2-a	
a 3-a	
a 4-a	
a 5-a	
a 6-a	
a 7-a	
a 8-a	

○ Numărul de note sub 6,5 repartizate pe clase:

--	--

Clasele	Numărul de note sub 6,5 repartizate pe clase
1	
a 2-a	
a 3-a	
a 4-a	
a 5-a	
a 6-a	
a 7-a	
a 8-a	

- Performanțe remarcabile ale elevilor:
- Proiecte școlare derulate în ultimii 3 ani (proiecte locale, eTwinning, Erasmus + etc.)

Instrumentul 5. Planul activităților pentru implementarea MATE

Etape	Tipul de măsură	Activități	Actori responsabili	Termen/Calendar
1. Identificare	Prevenire GT1	Monitorizați semnalele de avertizare timpurie agregate la nivelul clasei: absențe, note, comportament	Școala (directorul și diriginții)	După prima lună de școală și la sfârșitul primului semestru școlar
		Rugați elevii să completeze chestionând SASAT.ro pentru a evalua sprijinul părinților, climatul școlar și aspirațiile elevilor. Elevii completează în mod voluntar chestionarul SASAT care este înmănat de către diriginte, după primirea consimțământului parental. Răspunsurile vor fi anonime.	Școala (diriginții)	La începutul fiecărui semestru școlar
	Intervenție GT1	Identificați, separat, elevii cu risc de abandon școlar și elevii aflați în proces de abandon școlar. Dirigințele completează Fișa de observație MATE pentru toți elevii.	Școala (profesorii și diriginții)	La 1 săptămână de la sfârșitul primei luni de școală Actualizarea continuă a cazurilor apărute în timpul anului școlar

	Intervenție GT1	Agregați fișele de observare în Observatorul școlar.	Personalul școlii responsabil de operațiunile din SIIIR	În 2-3 zile; actualizări periodice ale cazurilor apărute în timpul anului școlar
	Compensare GT2, 3 și 4 și copiii migranți	Efectuați Recensământul rapid MATE pentru a identifica elevii din GT 2, 3, 4 și copiii migranți cu Fișa MATE pentru Identificarea copiilor și a tinerilor din afara școlii. Această activitate necesită coordonare între școli, administrația locală și serviciile sociale.	SPAS & școala, directorul școlii și primarul	Oricând în decursul anului calendaristic înainte de începerea anului școlar
	Compensare	Înregistrați copiii și tinerii neșcolarizați (GT2, 3 și 4) în Registrul reintegrării în educație și formare, în comunitate.	SPAS	În 1 până la 2 luni de la colectarea datelor
	Compensare	Continuați înscrierea elevilor din GT2, 3 și 4 în diferite filiere în școli (din învățământul primar, secundar inferior, profesional și secundar superior, cu normă întreagă sau cu program redus și în programele A doua șansă).		
	Compensare GT4	Difuzati Registrul reintegrării în educație și formare în care sunt înscriși elevii din GT4 școlilor, agențiilor locale de ocupare a forței de muncă, furnizorilor de formare acreditați, școlilor profesionale, responsabililor pentru implementarea programului Garanția pentru tineret.	SPAS	În 2 săptămâni
	Compensare	Încărcați datele din Registrul reintegrării în educație și formare în SIIIR doar în cazul elevilor reintegrați efectiv în sistemul de învățământ (învățământ secundar).	Școala	În 2 săptămâni de la primirea datelor de la SPAS
2. Evaluarea &	Prevenire	Pregătiți Planul de activități școlare ca parte	Școala	Anual

planificarea		a Planului de Dezvoltare Instituțională multianual bazat pe analiza semnalelor inițiale de avertizare și a datelor din chestionarul SASAT.ro.		
	Intervenție	Completați Fișa de evaluare MATE pentru elevii din categoria TGI.	Școala (profesorii și diriginții)	1 săptămână
	Intervenție	Consolidați datele în Registrul elevilor expuși riscului de PTȘ.	Personalul școlii responsabil deSIIR	1 săptămână
	Intervenție	Elaborați Planul de Servicii Educaționale pentru fiecare elev expus riscului.	Școala (Managerul de caz responsabil de prevenire)	În 2 săptămâni
	Intervenție	Semnați acordul pentru implementarea Planului de servicii educaționale.	Școala, elevul și părinții	1 până la 2 săptămâni
	Compensare	Completați Fișa de evaluare MATE și Registrul elevilor expuși riscului de PTȘ în urma dezvoltării unui Plan de servicii educaționale pentru elevii reintegrați în sistemul de învățământ.	Școala, elevul și părinții	1 lună
3. Implementare	Prevenire	Furnizați măsuri de nivel 1 Creați un climat pozitiv în clasă și motivați elevii prin sistemul de laude și recompense și prin munca în echipă; Utilizați tehnici de învățare activă; facilitați învățarea, înțelegerea și gândirea critică aplicabile experiențelor din viața reală; oferiți feedback; Construiți abilități socio-emoționale, inclusiv autonomie, perseverență, abilități sociale, de comunicare și de colaborare; Organizați activități de mentorat și sprijin între colegi în clasă.	Școala	Pe o perioadă de 6 luni din decembrie până în iunie
	Intervenție	Furnizați măsuri de nivel 2 Oferiți servicii	Dirigintele/ Managerul de	Pe o perioadă de 6 luni din

		educaționale conform planului și monitorizarea furnizării acestora la fiecare 3 luni; Furnizați măsuri de nivel 1 plus consiliere, ore de remediere și mai multe interacțiuni cu familia și elevii; Participați la evenimente culturale ale comunității și așa mai departe	caz	decembrie până în iunie
	Intervenție	Examinați Planul de servicii educaționale pentru a menține serviciile de nivelul 2 sau pentru atreze la nivelul 3.	Dirigintele/ Managerul de caz	La 2 săptămâni după furnizarea serviciilor educaționale timp de 3 luni
	Intervenție	Furnizați măsuri de nivel 3 Furnizați măsuri de nivel 1 și 2, plus consiliere parentală și terapie psihologică; Implicați resursele comunității (mediator școlar, asistent social, voluntari, ONG-uri).	Dirigintele/ Managerul de caz	Pe o perioadă de 6 luni din decembrie până în iunie
	Intervenție	Trimiteti cazul la SPAS sau la DGASPC în cazul în care măsurile de nivel 3 eșuează. Școala va numi un specialist (manager de caz, diriginte, consilier școlar sau un profesor) care să facă parte dintr-o echipă care oferă servicii comunitare integrate coordonate de SPAS	Dirigintele/ Managerul de caz	La 2 săptămâni după evaluarea furnizării de servicii educaționale timp de 3 luni
		Furnizați măsuri de nivel 4 Raportați situațiile de risc potențial, cum ar fi abuzul, violența, exploatarea și munca copiilor; Organizați un sistem de sprijin reciproc în școală, sesiuni de consiliere, de terapie și măsuri adecvate de la nivelurile 1, 2 și 3.	SPAS	Pe o perioadă de 6 luni din decembrie până în iunie

	Compensare	Facilitați înscrierea în Programul "A doua șansă", la cursurile serale sau la cele cu frecvență redusă, după caz. Oferiți îndrumare și consiliere profesională.	SPAS Școala	În permanență
4. Monitorizare	Prevenire/ intervenție/compensare	Pregătiți Raportul de progres MATE pentru fiecare elev expus riscului.	Managerul de caz, dirigintele și directorul școlii	Trimestrial
		Actualizați Registrul elevilor cu risc de abandon școlar cu date din rapoartele de progres MATE.	Personalul responsabil de Registru	După caz
		Pregătiți Raportul de progres al școlii privind abordarea PTȘ, care să reflecte măsurile implementate și rezultatele obținute pe parcursul anului școlar. Raportul este alcătuit din secțiuni de prevenire, intervenție și compensare.	Directorii școlilor	Anual
		Pregătiți Raportul de Progres Județean pentru abordarea PTȘ pe baza rapoartelor primite de la școli.	Unitate județeană	
		Pregătiți Raportul Național de Progres pentru abordarea PTȘ pe baza datelor de la nivel județean și reflectați asupra aplicării MATE.	Departament central	Anual
		Participați la un eveniment național pentru a prezenta constatările, concluziile și recomandările extrase din rapoartele județene și pentru a planifica următorul an școlar.	Unitate județeană, Departament central	Anual

ANEXA Nr. 3

30/01/2023 - ANEXA Nr. 3 a fost introdusă prin Ordin [6447/2022](#).

Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) Primar

Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE), așa cum acesta a fost dezvoltat și pilotat, urmează a fi implementat pentru nivelul de învățământ gimnazial prin anexa nr. 1 la Ordinul ministrului educației nr. 6.000/2021, cu modificările și completările ulterioare. Acest mecanism presupune o implicare instituțională și proceduri bazate pe un set de instrumente care permite ministerului, inspectoratelor și școlilor să identifice elevii în risc de abandon sau părăsire timpurie, cu nevoi specifice, și să îi sprijine corespunzător și la momentul oportun pe baza unor semnale timpurii înregistrate în sistemul de date.

În vederea extinderii acestui mecanism la nivelul de învățământ primar, componentele, instrumentele, precum și intervențiile MATE necesită adaptare la specificul acestui nivel de învățământ, rezultând astfel extensia mecanismului denumit în continuare MATE Primar.

MATE Primar va oferi un cadru coerent și unitar pentru detectarea, identificarea și luarea în evidență timpurie a elevilor din ciclul primar aflați în situație de risc de părăsire timpurie a școlii (PTȘ). Acest cadru se bazează pe colectarea în timp real a datelor cu privire la semnele timpurii - performanță academică scăzută, repetarea clasei, absențe, comportament școlar inadecvat - care permit personalului școlii și factorilor de decizie de la nivel județean și central să coordoneze, să planifice și să pună în aplicare măsuri adecvate și imediate pentru a atenua riscurile și problemele identificate la nivelul elevilor, al clasei și al școlii. O astfel de abordare integrată la toate nivelurile va permite o monitorizare atentă și ajustări realizate în timp util pentru a atinge obiectivul României privind rata de PTȘ și pentru alinierea la nivelurile medii corespunzătoare ale Uniunii Europene (UE).

PTȘ este un fenomen complex declanșat de un grup de cauze asociate cu diverși factori de risc, de la contexte individuale și familiale și medii socioeconomice până la factori culturali și sociali. În contextul identificării acestui fenomen și la nivelul claselor primare, prin MATE Primar, întregul mecanism se va putea adresa și copiilor vulnerabili din învățământul primar, în special celor care locuiesc în zone rurale/urbane mici și marginalizate, copiilor cu nevoi educaționale speciale (CES) sau cu dizabilități, copiilor romi și copiilor aflați în pericol de excludere socială din cauza sărăciei, a lipsei locuințelor, a familiilor monoparentale, a părinților analfabeți și a altor riscuri sociale.

Intervențiile MATE Primar vizează elevii de nivel primar. MATE Primar vizează, astfel, următoarele grupuri-țintă: (GT1) elevi înmatriculați în clasele de învățământ primar cu risc de abandon școlar și de PTȘ identificați prin fișa de observare; (GT2) copii de vârstă școlară corespunzătoare nivelului primar care nu au fost înscriși niciodată la școală; (GT3) copii, tineri sau adulți care nu au absolvit nivelul de învățământ primar până la vârsta de 14 ani și depășesc cu 4 ani vârsta corespunzătoare clasei; (GT4) copii refugiați, migranți și remigranți¹.

¹ Copilul remigrant este copilul care s-a reîntors în România, după ce s-a mutat la/împreună cu părinții migranți în altă țară cu scopul de a fi crescut, educat și îngrijit de aceștia.

Ținând cont de cele mai bune practici atât la nivel european, cât și la nivel național privind prevenirea și reducerea ratei de PTȘ, MATE promovează o abordare cuprinzătoare și multinivel pentru reducerea ratei de PTȘ. MATE constă în măsuri de prevenire, intervenție și compensare și în acțiuni la nivelul școlii pentru prevenirea și atenuarea ratei de PTȘ. Astfel, MATE Primar conține aceleași componente ca și MATE dedicat nivelului gimnazial, identifică timpuriu elevii aflați în risc de abandon și acționează pentru asigurarea unui climat pozitiv în școli, dar și corectează și compensează sprijinind reîntoarcerea în sistem a copiilor și tinerilor care sunt în afara școlii.

Abordarea pe mai multe niveluri a MATE, inclusiv la nivelul primar, va permite personalului școlii să răspundă mai bine diferitelor nevoi ale elevilor într-un mod mai adecvat și mai informat. Astfel, în cadrul MATE, personalul școlii este încurajat să conceapă și să desfășoare activități de prevenire a abandonului școlar prin crearea unui climat școlar pozitiv și mai incluziv, care va crește motivația elevilor de a învăța și de a rămâne la școală. Măsurile MATE sunt structurate pe patru

niveluri de urgență, în funcție de gravitatea situației, pe baza unei evaluări prealabile a factorilor de risc, efectuată de către diriginți în cazul fiecărui elev identificat ca fiind expus riscului de PTȘ.

Astfel, Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație, extins la nivelul învățământului primar, va:

- stabili proceduri obligatorii de colectare a datelor privind grupurile în risc de PTȘ specifice învățământului primar prin adaptarea modulului de date MATE și de coordonare la nivel de școală, inspectorat și minister, cu roluri și responsabilități atribuite;
- funcționa acordând școlilor o mai mare autonomie în ceea ce privește utilizarea resurselor, responsabilitate în ceea ce privește intervențiile lor la nivel de elev, la nivelul clasei și al școlii și rezultatele școlare și posibilitatea de evaluare în ceea ce privește monitorizarea progresului și parcursului școlar al elevilor;
- asigura un parteneriat între școli, elevi, părinți (sau, după caz, tutori legal instituți/împuterniciți legal), dar și servicii locale, precum serviciul public de asistență socială (SPAS). SPAS va juca rolul-cheie în sprijinul acordat elevilor care au nevoie de intervenții de nivel 3 sau 4, de a acționa în această situație la sesizarea cadrelor didactice din învățământul primar.

ANEXA Nr. 4

30/01/2023 - ANEXA Nr. 4 a fost introdusă prin Ordin [6447/2022](#).

METODOLOGIE

de implementare și utilizare a modulului informatic MATE Primar pentru prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii

Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS) sprijină implementarea MATE și a planului de acțiune bazat pe date și resurse financiare prin alocare de granturi școlilor identificate ca prioritare, dar și prin crearea aranjamentelor instituționale necesare implementării printr-o abordare integrată și sistemică la nivel local, regional și național. Prin extinderea MATE la nivelul învățământului primar se creează premisele includerii și a acestui ciclu în PNRAS.

Implementarea MATE Primar începe cu identificarea și evaluarea elevilor aflați în situații de risc, utilizând instrumentele și modulul de date MATE existent deja în Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) (și care va fi extins pentru nivelul primar), adaptate specificului MATE Primar, și este urmată de planificarea și de implementarea măsurilor adecvate la nivel de școală, clasă și elevi. În același timp, școlile, inspectoratele județene și Ministerul Educației (ME) sunt implicate în mod constant și riguros într-o activitate de monitorizare și utilizează modulul de date MATE pentru a urmări progresul elevilor aflați în situații de risc și pentru a face ajustări pe baza unor date fiabile și solide agregate la diferite niveluri și în funcție de anumite criterii.

Metodologia de colectare a datelor urmează etapele din planul de acțiune MATE propus (figura 1). Planul grupează activitățile pe componentele de prevenire, intervenție și compensare în patru etape - identificare, planificare, implementare și monitorizare. Fiecare etapă are un set de activități cărora li s-a atribuit un instrument pentru colectarea datelor și include rolurile și responsabilitățile la diferite niveluri, precum și un proces de raportare sau de agregare ulterioară.

Măsurile și intervențiile din cadrul MATE Primar vizează elevii de nivel primar și școlile care au în planul de școlarizare acest nivel de învățământ. În prezent, ME utilizează SIIR pentru colectarea, validarea și analizarea tuturor datelor pentru sistemul de învățământ preuniversitar. Baza de date SIIR înregistrează datele privind elevii, rețeaua și infrastructura școlară, personalul școlii și evaluările naționale.

Figura 1. Cadrul metodologiei de colectare a datelor

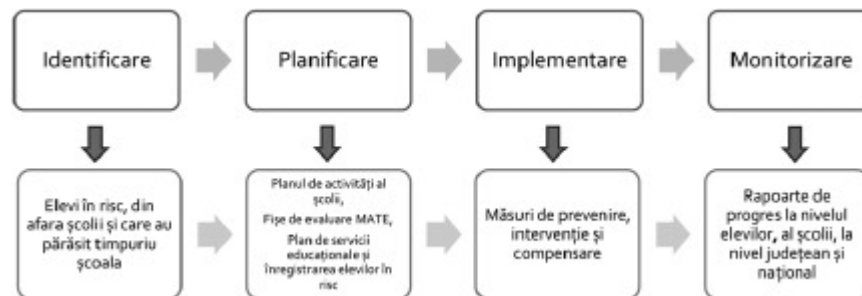

Figura 2. Datele care urmează să fie colectate

Implementarea MATE Primar se ghidează după un plan de acțiune care include pașii menționați mai sus și activitățile asociate, responsabilitățile, calendarul și legăturile clare dintre acțiunile și instrumentele utilizate pentru colectarea în timp real a datelor și a informațiilor despre elevii în situații de risc. Planul de acțiune se adresează direct direcțiilor relevante ale ME și inspectoratelor școlare județene responsabile de îndrumarea, sprijinirea, monitorizarea și evaluarea implementării MATE (și, implicit, MATE Primar) și a personalului de conducere a școlii responsabil de implementarea MATE. Punerea în aplicare a planului de acțiune privind MATE (și, implicit, MATE Primar) urmează o serie de patru etape, după cum sunt descrise mai jos (figura 2).

Etapa 1: Identificarea elevilor în situație de risc de părăsire timpurie a școlii (PTȘ) și evaluarea pe baza instrumentelor MATE Primar detaliate în continuare. Datele și informațiile colectate prin intermediul fișelor de observare și de evaluare sunt introduse în modulul de date MATE din SIIIR, oferind astfel personalului școlii o imagine exactă și clară la nivel instituțional a elevilor expuși riscului de abandon școlar, precum și a semnelor de avertizare timpurie asociate și a factorilor declanșatori. Aceste instrumente sunt adaptate specificului nivelului de învățământ primar.

Etapa 2: Planificarea măsurilor de prevenire (nivelul 1) și de intervenție (nivelurile 2, 3 și 4) pe baza datelor colectate cu privire la elevii aflați în situații de risc la începutul anului școlar

Profesorii pentru învățământul primar/Învățătorii evaluează riscurile pe baza acestei liste și apoi încep planificarea intervențiilor.

Etapa 3: Implementarea activităților de prevenire prin intermediul intervențiilor la nivelul clasei și al școlii, prevăzute în planurile educaționale de intervenție specifice pentru învățământul primar

Etapa 4: Monitorizarea progresului pe baza datelor înregistrate în modulul MATE din SIIIR și efectuarea unor modificări ale intervențiilor în timp util. Modulul MATE din SIIIR va permite utilizatorilor de la nivel școlar, județean și central să monitorizeze activitățile MATE, să urmărească progresul și să facă ajustări pe baza unor date individuale fiabile și solide, agregate la diferite niveluri și în funcție de criterii diferite.

MATE Primar este însoțit și de un set de instrumente necesare (figura 3), cum ar fi o fișă de observare, fișe de evaluare și recomandări specifice privind punerea în aplicare.

Figura 3. Etapele și instrumentele MATE Primar

Planul de acțiune MATE Primar se va completa cu elementele particulare de acțiune la nivelul de învățământ primar. Acesta reglementează procesul instituțional și operațional necesar pentru implementarea unui sistem eficace de avertizare timpurie și de colectare a datelor pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii. Planul de acțiune multianual pentru implementarea mecanismului propus include elemente-cheie, cum ar fi activitățile, responsabilitățile, calendarul, legăturile clare dintre acțiunile propuse și instrumentele care urmează să fie utilizate. Planul de acțiune grupează activitățile din cadrul componentelor de prevenire, intervenție și compensare în patru etape: identificare, evaluare și planificare, implementare și monitorizare. Activitățile sunt prezentate într-o secvență logică, menționându-se instrumentele utilizate în fiecare etapă și la fiecare nivel de intervenție.

Modulul MATE Primar permite înregistrarea datelor legate de identificarea inițială în timp real a elevilor aflați în situație de risc, inclusiv pentru elevii claselor primare, pe baza indicatorilor legați de calificative, absenteism, repetenție și comportament școlar inadecvat. Elevii care sunt evaluați cu "da" la unul dintre indicatorii relevanți sunt înregistrați în Observatorul școlii și evaluați pe baza unui set de indicatori de risc care se referă la familie, elev, comunitate și școală, rezultând un scor general. Pentru acești elevi se deschide un dosar în care sunt monitorizați individual și primesc planuri de intervenție stabilite de către profesorii pentru învățământul primar/învățători în comun acord cu directorii. Profesorul pentru învățământ primar/Învățătorul, împreună cu personalul administrativ al școlii, coordonat de director, este responsabil de colectarea datelor, de introducerea datelor în modulul MATE și de utilizarea, monitorizarea și raportarea seturilor de date ale elevilor aflați în situații de risc.

Toate resursele și informațiile cu privire la MATE sunt încărcate pe site-ul <https://mate.edu.ro/>, care facilitează implementarea programului național. De altfel, pe

această platformă este disponibil un curs online asincron care prezintă atât mecanismul, cât și utilizarea modulului informatic.

Instrumentele MATE primar:

- Fișa de observare MATE Primar (tabelul 1) reprezintă un instrument aplicat de profesorii pentru învățământul primar/învățători pentru a identifica elevii din ciclul primar aflați în situație de risc pe baza datelor legate de prezență, calificative, repetenție și comportament;
- Observatorul școlii reprezintă lista elevilor de învățământ primar în risc de abandon sau părăsire timpurie a școlii (PTȘ), care este validată de directorul școlii împreună cu profesorii pentru învățământul primar/învățători;
- Dosarul de caz este un fișier generat automat în modulul MATE, după validarea Observatorului școlii, pentru fiecare elev identificat ca fiind în situație de risc;
- Fișa de evaluare MATE Primar (tabelul 2) este un formular completat de profesorii pentru învățământul primar/învățători cu cele mai recente date și informații despre situația familială a elevului, condițiile de locuire, nivelul de educație al părinților, relația cu colegii și profesorii/personalul din școală, dificultăți de învățare/dizabilitate etc.;
- Planul de servicii educaționale (tabelul 3) reprezintă o listă de activități specifice pentru fiecare elev în risc de abandon/PTȘ, ca de exemplu: lecții remediale, profesori de sprijin, consilierea părinților și/sau educație parentală; activități extracurriculare, implicarea resurselor comunității (mediator, asistent social, voluntar, ONG-uri).

Profesorii pentru învățământul primar/învățătorii încep cu introducerea de date în Fișa de observare MATE Primar pentru toți elevii ciclului primar, în vederea efectuării primului screening al elevilor în situație de risc. Profesorii pentru învățământul primar/învățătorii răspund la cinci întrebări legate de prezență, rezultatele școlare, repetenție și istoricul sancțiunilor. Acest instrument le permite școlilor să identifice elevii în risc de abandon școlar, dacă elevul îndeplinește cel puțin unul dintre cei cinci indicatori. După ce toți profesorii pentru învățământul primar/învățătorii au completat Fișa de observare (tabelul 1) pentru toți elevii din clasa lor, aceștia urmează procesul descris mai jos și introduc elevii în risc în Observatorul școlii. După aprobarea acestuia de către directorul școlii, dosarele de caz sunt deschise automat pentru elevii care prezintă cel puțin un risc asociat în fișa de observare.

Tabelul 1. Fișă de observare MATE Primar

Indicatori/Factori de risc PTȘ			Sursa de date	Anul de referință
1. Elevul are o prezență scăzută la școală = elevul are peste 20 de absențe nemotivate/lună.	Da	Nu	Catalogul școlar	Anul școlar anterior/curent
2. Elevul are performanțe academice scăzute (indicatorul se aplică doar elevilor claselor II-IV): a) Elevul de clasa a II-a are calificativul de final de clasa I Suficient la disciplinele Comunicare în limba română și/sau Matematică și explorarea mediului. b) Elevul de clasa a III-a are calificativul de final de clasa a II-a	Da	Nu	Catalogul școlar	Anul școlar anterior

Suficient la disciplinele Comunicare în limba română și/sau Matematică și explorarea mediului. c) Elevul de clasa a IV-a are calificativul de final de clasa a III- a Suficient la disciplinele Limba și literatura română și/sau Matematică sau are calificativul final Suficient la Limba și literatura română/Matematică.				
3. (Indicatorul se aplică doar elevilor claselor I-IV.) a) Elevul are un regres evident în calificative (cel puțin 4 calificative Suficient) la disciplinele Limba și literatura română/Comunicare în limba română și/sau Matematică/ Matematică și explorarea mediului pe parcursul anului școlar. sau b) Elevul a rămas corigent la cel puțin o materie.	Da	Nu	Catalogul școlar	Anul școlar curent
4. a) Elevul a repetat cel puțin un an. sau b) Elevul este reînscris în clasa pregătitoare.	Da	Nu	Date preluate automat în modul din datele existente în SIIIR	Anii școlari anteriori/Anul școlar curent
5. a) Elevul are un istoric școlar de sancțiuni (de exemplu, elevul a fost transferat din motive disciplinare, are calificativ scăzut la purtare). sau b) Au fost înregistrate plângeri făcute de alți elevi, cadre didactice etc.	Da	Nu	Catalogul școlar, plângeri, sesizări	Anii școlari anteriori + anul școlar curent

Fișele de evaluare MATE Primar (fișele psihopedagogice) se concentrează asupra problemelor privind factorii de risc asociați copilului, familiei, școlii și situației comunității. După deschiderea dosarului, fiecare profesor pentru învățământul primar/învățător completează fișa de evaluare MATE Primar, introducând cele mai recente date și informații legate de situația familială a elevului, de condițiile de viață, de relațiile cu colegii și personalul școlii, de dificultățile de învățare/dizabilitate și nivelul de educație al părinților, precum și alte aspecte. Unele dintre datele și informațiile lipsă ar putea fi completate contactând asistentul social, în timp ce alte elemente necesită o discuție cu un membru al familiei/tutorele legal. În fișa de evaluare se calculează un scor de risc care cuprinde procentul de indicatori de risc cu un răspuns "da" în raport cu numărul total de indicatori de risc. Rezultatele analizei datelor privind factorii de risc evaluați la nivelul elevilor arată o pondere ridicată a elevilor care se confruntă cu dificultăți socioeconomice semnificative - sărăcie, condiții de trai precare, familii dezorganizate, sarcini timpurii, care sunt mai răspândite în rândul elevilor din mediul rural și din comunitățile marginalizate, de exemplu, în rândul romilor.

Planul de servicii educaționale. După ce fiecare profesor pentru învățământul primar/învățător a evaluat factorii de risc și a completat datele în modulul MATE din SIIIR, următorul pas este elaborarea și aplicarea planului de servicii educaționale, care include activități dedicate pentru fiecare elev aflat în situație de risc (măsuri de intervenție), în funcție de gradul de risc identificat: pentru nivelurile 2 și 3, lista activităților poate fi foarte diversă, cum ar fi consilierea și terapia, orele remediale sau întâlnirile regulate cu familia, toate acestea putând fi implementate simultan în funcție de situația și de nevoile elevilor. Nivelul 4 vizează măsuri ce se aplică elevilor care cumulează mai mulți factori de risc, inclusiv comportament nepotrivit la școală generat de cauze mai profunde, ca abuzul fizic și/sau emoțional, neglijare, violență, exploatare, eventual corelate cu sărăcie extremă, lipsa locuinței sau condiții precare de locuit, probleme de sănătate, dizabilitate, cerințe educaționale speciale (CES) etc.

Planul de servicii educaționale este completat de activitățile la nivelul școlii și al clasei care vizează crearea unui climat școlar pozitiv și a unui mediu de învățare incluziv [prin diferite metodologii de tip Proiectare universală pentru învățare (pe baza conceptului Universal Design for Learning), instrumente de observare la clasă etc.]. Indiferent de nivelul de intervenție, vor fi incluse următoarele activități: punerea în aplicare a tehnicilor de învățare activă; facilitarea învățării; dezvoltarea abilităților socioemoționale; organizarea sistemelor de mentorat și de sprijin reciproc în clasă; oferirea de activități remediale, a sesiunilor de terapie și de consiliere; oferirea cursurilor de educație parentală sau asigurarea participării la evenimente culturale.

Instrumentele MATE Primar sunt prezentate în tabelele 2 și 3.

Tabelul 2. - Fișa de evaluare MATE Primar

Informații despre elev - partea I	
Această secțiune va fi preluată automat în baza numărului unic de identificare a elevilor în situație de risc din Observatorul școlii. Documentul printat va include mențiunea "document de uz intern și confidențial" pentru asigurarea protecției datelor personale.	
Județul:	
Comuna/Orașul/Municipiul (UAT):	
Școala (numele și codul de identificare):	
Numărul unic de identificare atribuit elevului în Observatorul școlii:	
Numele și prenumele elevului:	
Codul numeric personal de identificare al elevului (CNP):	
Genul elevului: 1. M 2. F Vârsta elevului (anii împliniți):	
Alternativa educațională:	
Formațiunea de studiu [clasa/nivelul în Programul A doua șansă (ADȘ) în care se află	

elevul]:		
Informații despre elev - partea a II-a		
Secțiunile A, B, C și D vor fi completate de către învățător/consilierul școlar/mediator pe baza informațiilor disponibile și a unei eventuale discuții cu părintele/tutorele legal. Datele și informațiile vor fi introduse în SIIR de către responsabilul de caz desemnat de către director.		
a) Unde locuiește elevul: în aceeași localitate în care se află unitatea școlară?	Da	Nu
b) Adresa exactă		
c) În aceeași gospodărie cu elevul locuiesc: Numărul total de persoane: dintre care adulți (peste 18 ani): și copii (0-17 ani):		
d) Mama se află în gospodărie.	Da	Nu
e) Ultimul nivel de studii absolvite de mamă: 1. Fără studii; 2. Primare; 3. Gimnaziale; 4. Liceale; 5. Școală profesională; 6. Școală postliceală; 7. Studii superioare		
f) Tatăl se află în gospodărie.	Da	Nu
g) Ultimul nivel de studii absolvite de tată: 1. Fără studii; 2. Primare; 3. Gimnaziale; 4. Liceale; 5. Școală profesională; 6. Școală postliceală; 7. Studii superioare		
h) Dacă nu se află în gospodărie niciunul dintre părinți, menționați persoana desemnată să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului în absența acestora:		
i) Persoana desemnată să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului în absența ambilor părinți se află în gospodărie.	Da	Nu
Diagnoza cauzelor/factorilor de risc		
(A) Cauze/Factori de risc în relație cu sprijinul familial		
1. Familia nu își permite costurile școlare (haine, încălțăminte, materiale școlare, naveta etc.) pentru că este săracă sau are venituri foarte mici.	Da	Nu
2. Părinți minori sau mamă minoră, familie monoparentală, familie reorganizată (părintele în grija căruia se află s-a recăsătorit), familie cu mai mult de 3 copii, unul sau ambii părinți sunt în	Da	Nu

afara gospodăriei; au plecat la muncă în afara localității sau în străinătate, unul sau mai mulți copii sunt separați de familie sau reintegrați în familie (după ce au fost în regim de protecție specială).		
3. Părinții, părintele singur sau îngrijitorul copilului din gospodărie nu acordă importanță sau au/are o atitudine negativă față de educația copiilor/școală.	Da	Nu
4. Elevul are unul sau mai mulți frați sau surori (de 6-17 ani) care nu au fost niciodată la școală, au abandonat sau au părăsit timpuriu școala.	Da	Nu
5. Copilul nu are condiții minime pentru a putea învăța acasă.	Da	Nu
6. Starea de sănătate a părinților (reprezentantului legal, tutorelui) le/îi permite să acorde sprijin copilului/copiilor pentru a asigura: îngrijirea, protecția, siguranța, sănătatea, educația și creșterea acestuia/acestora.	Da	Nu
(B) Factori de risc legați de situația copilului		
7. Elevul are dizabilități (cu certificat de handicap) sau CES (cu certificat de orientare școlară).	Da	Nu
8. Elevul are dificultăți de învățare, fără certificat de dizabilitate/orientare școlară (de exemplu, învață greu legătura între litere și sunete; nu poate citi sau face greșeli mari de citire sau pronunție; dobândește cu greutate abilități noi; întâmpină dificultăți privind planificarea și organizarea timpului și/sau învățarea alfabetului, are capacitate de concentrare redusă etc.).	Da	Nu
9. În ultimul an, elevul a fost plecat din țară sau din localitate o dată sau de mai multe ori pentru o perioadă mai mare de 3 luni, în afara vacanței de vară.	Da	Nu
10. Elevul vorbește acasă într-o altă limbă decât limba română.	Da	Nu
(C) Cauze/Factori de risc în relație cu mediul școlar		
11. Elevul este discriminat, este victima unui conflict sau a unei hărțuiri.	Da	Nu
12. Violența școlară (Elevul a fost implicat în conflicte create de el sau de alți elevi).	Da	Nu
13. Relații tensionate cu unele cadre didactice, colegi de clasă.	Da	Nu
(D) Cauze/Factori de risc în relație cu comunitatea		
14. Elevul locuiește într-o zonă marginalizată sau într-o comunitate aflată în evidența sistemului de protecție specială a copilului.	Da	Nu
15. Elevul locuiește într-un sat/într-o zonă de unde naveta spre și dinspre școală este dificilă sau imposibil de făcut în anumite perioade.	Da	Nu

Tabelul 3. Planul activităților pentru extinderea implementării MATE la nivelul primar

Etape	Tipul de măsură	Activități	Actori responsabili	Termen/Calendar
1. Identificare	Prevenire GT1	Monitorizați semnalele de avertizare timpurie agregate la nivelul clasei: absențe, calificative, comportament.	Școala (directorul și profesorii pentru învățământul primar/învățătorii)	După prima lună de școală și la mijlocul anului școlar
	Intervenție GT1	Identificați, separat, elevii cu risc de abandon școlar și elevii aflați în proces de abandon școlar. Profesorul pentru învățământul primar/Învățătorul completează Fișa de observație MATE Primar pentru toți elevii ciclului primar.	Școala (profesorii pentru învățământul primar/învățătorii)	În 5 zile lucrătoare de la sfârșitul primei luni de școală Actualizarea continuă a cazurilor apărute în timpul anului școlar
	Intervenție GT1	Agregați fișele de observare în Observatorul școlii.	Personalul școlii responsabil de operațiunile din SIIR	În 2-3 zile lucrătoare; actualizări periodice ale cazurilor apărute în timpul anului școlar
	Compensare GT2, GT3, GT4	Efectuați recensământul rapid MATE Primar pentru a identifica elevii de vârstă școlară din GT2, GT3, GT4 cu Fișa MATE pentru Identificarea copiilor și a tinerilor din afara școlii. Această activitate necesită coordonare între școli, administrația locală și serviciile sociale sau parteneriat instituțional cu serviciul de evidență a populației.	Serviciul Public de Asistență Socială (SPAS) și școala, directorul școlii și primarul	Oricând în decursul anului calendaristic, înainte de începerea anului școlar
	Compensare	Înregistrați copiii și tinerii neșcolarizați	SPAS	În 1 până la 2 luni de la

		(GT2, GT3, GT4) în Registrul reintegrărilor în educație și formare, în comunitate.		colectarea datelor
	Compensare	Continuați înmatricularea elevilor din GT2, GT3, GT4 în învățământul primar sau în programele "A doua șansă" nivel primar.		
2. Evaluare și planificare	Prevenire	Pregătiți Planul de activități școlare ca parte a Planului de dezvoltare instituțională multianual bazat pe analiza semnalelor inițiale de avertizare.	Școala	Anual
	Intervenție	Completați Fișa de evaluare MATE Primar pentru elevii din categoria GT1.	Școala (profesorii pentru învățământul primar/învățătorii)	În 5 zile lucrătoare
	Intervenție	Consolidați datele în Registrul elevilor expuși riscului de PTȘ.	Personalul școlii responsabil de SIIR	În 5 zile lucrătoare
	Intervenție	Elaborați Planul de servicii educaționale pentru fiecare elev expus riscului.	Școala (managerul de caz responsabil de prevenire - profesorul pentru învățământul primar/învățătorul)	În 10 zile lucrătoare
	Intervenție	Semnați acordul pentru implementarea Planului de servicii educaționale.	Școala, elevul și părinții	În 5 până la 10 zile lucrătoare
	Compensare	Completați Fișa de evaluare MATE Primar și Registrul elevilor expuși riscului de PTȘ în urma dezvoltării unui plan de servicii educaționale	Școala, elevul și părinții	1 lună

		pentru elevii reintegrați în sistemul de învățământ.		
3. Implementare	Prevenire	Furnizați măsuri de nivel 1 Creați un climat pozitiv în clasă și un mediu de învățare incluziv prin diferite metodologii de tip Proiectare Universală pentru Învățare; instrumente de observare la clasă etc.; activități de tipul: motivare elevi prin sistemul de laude și recompense și prin munca în echipă Utilizarea de tehnici de învățare activă; facilitarea învățării, înțelegerii și gândirii critice aplicabile experiențelor din viața reală; feedback Dezvoltarea abilităților socioemoționale, inclusiv autonomie, perseverență, abilități sociale, de comunicare și de colaborare; activități de mentorat și sprijin între colegi în clasă	Școala	Pe o perioadă de 6 luni din decembrie până în iunie
	Intervenție	Furnizați măsuri de nivel 2 Oferiți servicii educaționale conform planului și monitorizați furnizarea acestora la fiecare 3 luni. Furnizați măsuri de nivel 1 plus consiliere, ore de remediere și mai multe interacțiuni cu familia și elevii. Participați la evenimente culturale ale comunității și așa mai departe.	Managerul de caz - Profesorul pentru învățământul primar/ Învățătorul	Pe o perioadă de 6 luni din decembrie până în iunie
	Intervenție	Examinați Planul de servicii educaționale pentru a menține	Profesorul pentru învățământul primar/	În 10 zile lucrătoare după furnizarea serviciilor

		serviciile de nivelul 2 sau pentru a trece la nivelul 3.	Învățătorul/ Managerul de caz	educaționale timp de 3 luni
	Intervenție	Furnizați măsuri de nivel 3 Furnizați măsuri de nivel 1 și 2, plus consiliere parentală și terapie psihologică. Implicați resursele comunității (mediator, asistent social, voluntari, ONG-uri).	Profesorul pentru învățământul primar/ Învățătorul/ Managerul de caz	Pe o perioadă de 6 luni din decembrie până în iunie
	Intervenție	Trimiteti cazul la serviciul public de asistență socială (SPAS) sau la direcția generală de asistență socială și protecția copilului în cazul în care măsurile de nivel 3 eșuează. Școala va numi un specialist (manager de caz, consilier școlar sau învățător) care să facă parte dintr-o echipă care oferă servicii comunitare integrate coordonate de SPAS.	Profesorul pentru învățământul primar/ Învățătorul/ Managerul de caz	În 10 zile lucrătoare după evaluarea furnizării de servicii educaționale timp de 3 luni
		Furnizați măsuri de nivel 4 Raportați situațiile de risc potențial, cum ar fi abuzul, violența, exploatarea și munca copiilor. Organizați un sistem de sprijin reciproc în școală, sesiuni de consiliere, de terapie și măsuri adecvate de la nivelurile 1, 2 și 3.	SPAS	Pe o perioadă de 6 luni din decembrie până în iunie
4. Monitorizare	Prevenire/ Intervenție/ Compensare	Pregătiți Raportul de progres MATE pentru fiecare elev din ciclul primar expus riscului.	Managerul de caz - profesorul pentru învățământul primar/	Trimestrial

	învățătorul și directorul școlii	
Actualizați Registrul elevilor cu risc de abandon școlar cu date din rapoartele de progres MATE.	Personalul responsabil de registru	După caz
Pregătiți Raportul de progres al școlii privind abordarea PTȘ, care să reflecte măsurile implementate și rezultatele obținute pe parcursul anului școlar. Raportul este alcătuit din secțiuni de prevenire, intervenție și compensare.	Directorii școlilor	Anual
Pregătiți Raportul de progres județean pentru abordarea PTȘ pe baza rapoartelor primite de la școli	Inspectoratul școlar județean/al municipiului București (ISJ/ISMB)	Anual
Pregătiți Raportul național de progres pentru abordarea PTȘ pe baza datelor de la nivel județean și reflectați asupra aplicării MATE.	Direcția generală pentru implementarea proiectului "România Educată"/Direcția generală învățământ preuniversitar	Anual
Participați la un eveniment național pentru a prezenta constatările, concluziile și recomandările extrase din rapoartele județene și pentru a planifica următorul an școlar.	ISJ/ISMB/Direcția generală pentru implementarea proiectului "România Educată"/Direcția generală învățământ	Anual

